

DISPUTATIO XXVIII.

De requisitis ad justificationem.

PRæter ea quæ Disput. XXVI. de requisita dispositione ad gratiam dicta sunt; requisita ad justificationem per Sacramenta Baptismi & pœnitentiæ expenduntur in 3. parte & in suppl. ubi, de pœnitentiâ ut virtus & Sacramentum est, agitur.

QUÆSTIO I.

*An ad justificationem impii requiratur dispositio
& quam ex parte voluntatis?*

Quæstio procedit de justificatione adultorum, de quâ.

DICO 1. *In eo, qui habet usum liberi arbitrii, non fit motio à Deo ad justitiam absque motu liberi arbitrii, S. Th. hic Q. 113. 2. 3. O. Sive adultus sine propriâ dispositione non justificatur.*

Probat ex Con. Trid. sess. 6. de justif. cap. 6. *Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divinâ gratiâ & adjuti fidem ex auditu concipientes liberè moventur in Deum &c.* hoc ipsum monet S. Script. 1. Reg. 7. v. 3. *Preparate corda vestra Domino Eccles. 1. v. 20. Qui timent Dominum preparabunt corda sua & in conspectu illius sanctificabunt animas suas Act. 2.* Concione S. Petri moti, ut ad justificationem pervenirent, interrogabant: quid faciemus? quibus respondetur: *Pœnitentiam agite & baptizetur unusquisque vestrum* Unde etiam S. Aug. qui fecit nescientem justificat volentem.

Ratio S. Th. est: quod Deus in suâ operatione se accommodet modo & exigentiæ causarum secundarum, in quibus forma non introducit, nisi in subjectum

& materiam dispositam; ergo etiam Deus non introducit gratiam, nisi in animam dispositam atqui anima adulti juxta proprium suum motum disponitur & movetur ad gratiam recipiendam per motus proprios liberi arbitrii; ergo sicut per proprios actus gratiam amisit, ita & per proprios voluntarios actus ad eandem recuperandam disponitur.

DICO 2. *Ad justificationem impii requiritur motus mentis, quo convertitur in Deum, S. Th. hic Q. 113. a. 4. O.*

Probatum ex S. Script. Eccles. 17. v. 21. *Convertere ad Dominum & relinque peccata tua* v. 23. *revertere ad Dominum, & avertere ab injustitia tua.* Joel. 2. v. 12. *Nunc ergo dicit Dominus, convertimini ad me in toto corde vestro.* Et v. 13. *Convertimini ad Dominum Deum vestrum &* Ratio est: Justificatio est effectus formalis gratiae reddentis hominem Deo gratum, amicum, habitualiter in Deum conversum; atqui ad amicitiam Dei & conversionem in Deum habitualemente disponitur homo per motum voluntatis; quo se in Deum convertit eidem se per timorem, humilitatem aliosque affectus subjiciendo; ergo.

Dices 1. Ad lumen gloriae 2. Ad gratiam actualem non requiritur dispositio subjecti. 3. Deus cum sit agens infinitae virtutis nullum in subjecto dispositionem requirit. Denique parvulos Deus justificat sine praevia dispositione ergo & adultos saltem a peccato originali quod aequae alienae voluntate contraxerunt ac parvuli.

R. Ad 1. Lumen gloriae non esse formam per se ultimam & per modum essentiae intentam (prout est gratia in justificatione velut spiritali generatione) sed esse ipsammet dispositionem ad essentiam divinam in ratione formae intelligibilis intellectui videntis uniendam.
Ad 2. Disparitas est; quod gratia actualis sit ipsum ini-

tium

bon bene operan
na ad existandun
contra gratia fact
a est ultimus
al 3. Deus secu
non requirit dispo
tionem & legem
ans ad cuiuslibet
tionem, Ad ultri
positionis volun
ne actu voluntatis
originali, ita & ab
i, adulti vero tal
ta

Q U

Qualis fidei requ

DICO 1. In ja
fidei, quantum
se justificationem bon
ic Q. 113. a. 4. ad
Explicatur Conclu
tus fidei, non tal
excellentium & firmu
dificari: quia null
ta dimittit, Chri
operetur ad justifi
entur enim peccat
fidei dimissa, qui
de Trid. sess. 6. d
tiorum fidem def
tatis absolvi ac ja
dificari: certo creda
m, nisi qui creda

tium bene operandi, forma vialis & incompleta ordinata ad excitandum ipsammet hominis præparationem, e contra gratia sanctificans seu participatio divinæ naturæ est ultimus terminus generationis spiritualis.

Ad 3. Deus secundum potentiam absolutam operans non requirit dispositionem bene tamen secundum potentiam & legem ordinariam sese suaviter accommodans ad cujuslibet naturæ proprium motum & inclinationem, Ad ultimum disparitas est: quod parvuli dispositionis voluntariæ capaces non sunt, hinc sicut sine actu voluntatis propriæ facti sunt obnoxii peccato originali, ita & ab eodem sine actu voluntatis liberantur, adulti verò talis voluntariæ dispositionis capaces sunt.

QUESTIO II.

Qualis fides requiratur ad justificationem & an sola sufficiat?

DICO I. *In justificatione impii requiritur actus fidei, quantum ad hoc, quod homo credat Deum esse justificatorem hominum per mysterium Christi, S.Th. hic Q. 113. a. 4. ad 3. O.*

Explicatur Conclusio: requiritur ad justificationem actus fidei, non talis, qualem hæretici volunt esse necessarium & simul sufficientem, quâ credat quis se justificari: quia nullibi talem fidem ab iis, quibus peccata dimisit, Christus requisivit, imo si talis fides exigeretur ad justificationem, foret ridiculum, crederetur enim peccata esse dimissa, quia sunt dimissa & essent dimissa, quia crederetur, quod sint dimissa. Unde Trid. sess. 6. de justif. Can. 14. contra hanc hæreticorum fidem definivit: *Si quis dixerit hominem à peccatis absolvi ac justificari ex eo, quod se absolvi ac justificari certò credat; aut neminem verè esse justificatum, nisi qui credat se esse justificatum, & hanc solâ*

fide absolutionem & justificationem perfici, Anathema fit. Sed fides tendens in mysteria revelata, quæ in Symbolo continentur, signanter Christi redemptoris justificatoris & salvatoris nostri ad justificationem necessaria est: *Quia sine fide impossibile est placere Deo: credere enim oportet accedentem ad Deum quia est & inquirentibus se remunerator sit* Hebr. 11. Ubi fuse S. Paulus Hebræis demonstrat per opera sine fide exercita neminem Deo placuisse. Christus ipse Mar. 16. *Qui crediderit, & Baptizatus fuerit salvus erit.* Unde Con. Trid. sess. 6. de justif. cap. 8. *Cum Apostolus dicit: justificari hominem per fidem & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesie Catholica consensus tenuit & expressit; ut scilicet per fidem ideo justificari dicamur: quia fides est humane salutis initium fundamentum & radix omnis justificationis* Cujus ratio est: quia nisi prius intellectus tendat in Deum per fidem, in eundem etiam tendere non potest voluntas per spem & charitatem: prius enim oportet, ut quis piè affectus erga mysteria credenda iisdem per intellectum assentiatur, antequam ea sibi cum fiducia velle, vel in eis complacere possit. Hæc autem fides non sufficit, unde.

DICO 2. *Simul in justificatione impii cum motu fidei est etiam motus charitatis... etiam concurrunt actus timoris filialis & humilitatis, S. Th. loc. cit. ad 1. Sive sola fides ad justificationem non sufficit.*

Probat: si fides sola justificaret, ergo tantum credens à Deo revelata salvabitur, sed hoc non Matth. 7. v. 21. *Non omnis qui dicit, mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum.* 1. ad Cor. 13. v. 2. *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem, autem non habuero, nihil sum.* Hinc definitum est à Trid, sess. cit. Can. 9.

Si quis dixerit, solâ fide impium justificari, itâ ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur & nullâ ex parte necesse esse, cum sua voluntatis motu preparari, atque disponi; anathema sit. Et sesh cit. cap. 7. itâ discurret: Fides, nisi ad eam spes accedat & charitas neque unit perfectè cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit: quâ ratione verissimè dicitur, fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et in Christo Jesu neque circumcisionem aliquid valere neque preputium sed fidem, quæ per charitatem operatur.

Obj. 1. Mar. 11. v. 24. Omnis orationis efficacia tribuitur fidei: omnia, quaecunque orantes petitis, credite quia accipietis & evenient vobis. Cur ergo non omnis ad justificationem dispositio consistet in solâ fide.

R. Negando ant. Textus non totam efficaciam tribuit nudæ fidei sed piæ fiduciæ ejus, qui ut oportet & cum debitis circumstantiis orat, unde etiam fides cum cæteris requisitis est sufficiens ad justificationem dispositio.

Obj. 2. Omnis qui credit in Christum non perit Joan. 3. v. 16. Ergo justus est per solam fidem, idem innuit Apost. Rom. 3. Justitia Dei per fidem Jesu Christi in omnes & super omnes qui credunt in eum: Rom. 4. Credenti in eum, qui iustificat impium reputatur fides ejus ad justitiam. Ad Gal. 2. Non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi. Ephes. 2. Gratia estis salvati per fidem. Et pluribus aliis locis S. scripturæ fidei justificatio & salus tribuitur; ergo sola fides in Jesum Christum est sufficiens ad justificationem dispositio.

R. 1. Nullibi alii virtutum actus excluduntur sed fidei cum cæteris virtutum actibus sive per dilectionem operanti tribuitur justificatio.

R. 2. In his & similibus textibus Apostolus excludit opera caeremonialia legis Mosaicæ: non verò opera moralia: sive actus spei, timoris, humilitatis, charitatis, ut legenti patebit & optimè exponit S. Aug. lib. de fid. & oper. cap. 14. *Cum dicit Apostolus, arbitrari se justificari hominem per fidem sine operibus legis: non hoc agit, ut perceptâ ac professâ fide opera justitiæ contemnantur, sed ut sciat se quisque per fidem posse justificari etiam si legis opera non præcesserint.* Et lib. 83. QQ. Q. 77. in fine ità concludit: *quapropter non sunt sibi contraria duorum Apostolorum sententia Pauli & Jacobi, cum dicit unus justificari hominem per fidem sine operibus & alius dicit, inanem esse fidem sine operibus: quia ille dicit de operibus, quæ fidem præcedunt, iste de his quæ fidem sequuntur:*

QUÆSTIO III.

An ad justificationem impii requiratur motus liberi arbitrii in peccatum?

Sicut Hæretici solam fidem ad justificationem sufficere tradunt, ità nullam de peccato dolentis animi contritionem requirunt, cum tamen homines in gratiam admittere non velint eos, qui actûs, per quem læserunt & offenderunt, detestationem & displicentiam non ostendunt, unde

DICO. *Motus liberi arbitrii, qui concurrat ad justificationem impii est consensus ad detestandum peccatum.* S. Th. hic Q. 113. a. 7. ad 1.

Probat ex S. Script Deut. 4. v. 29. *Cumque quaesieris ibi Dominum Deum tuum, invenies eum: si tamen toto corde quaesieris & totâ tribulatione animæ tuæ.* Quid aliud invenire Deum, nisi per justificationem ejus gratiam obtinere, & quid quærere in tribulatione animæ, nisi admissa peccata detestando & plangendo? Ps. 50. v. 19. *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus: Cor*

DE REQ
 mium & h
 1. 19. Post
 postquam offen
 nam de dolore
 Hieron. Luc. 18
 cendi in domum
 oculos ad ca
 mos, dicens:
 præter alios ac
 disponuntur
 um, quo move
 quod & detestati
 nem homo ad
 recesserat, fe
 Hominum n
 se, quod non er
 paulo ante om
 stitutus est, c
 eum peniteat
 mare. Ergo ad j
 us, quo deteste
 peccatis cessatio
 Deo delinquim
 iniquitate cessam
 imus, econtrar
 quæ S. Greg. M. i
 Obj. Homo n
 omibus dolere c
 quando diu in
 a per naturalem
 Deinde potest cor
 de bonitate lurt
 atorum, atqui t
 ficatur: quia I
 ctur peccata.

contritum & humiliatum Deus non despicias. Jerem. 31. v. 19. Postquam convertisti me egi pœnitentiam: & postquam ostendisti mihi percussi femur meum. Quem locum de dolore & planctu super peccato exponit S. Hieron. Luc. 18. de Publicano, qui justificatus descendit in domum suam, dicitur: *à longe stans nolebat nec oculos ad calum levare: sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori,* unde præter alios actus, quibus ad justificationem homines disponuntur requirit Trid. sess. 6. de justif. cap. 5. eum, quo moventur adversus peccata per odium aliquod & detestationem. Et ratio est: quia per justificationem homo ad Deum redit, qui per peccatum ab eo recesserat, sed juxtà S. Aug. lib. 50. homil. hom. 50. *Hominum nullus transit ad Christum, ut incipiat esse, quod non erat, nisi eum pœniteat fuisse, quod erat.* Et paulo ante *omnis, qui jam arbiter voluntatis sue constitutus est, cum accedit ad Sacramenta fidelium, nisi eum pœniteat vite veteris, novam non potest inchoare.* Ergo ad justificationem requiritur actus voluntatis, quo detestetur homo peccatum, nec sufficit sola à peccatis cessatio, ut Heterodoxi volunt, quia cum Deo delinquimus, nequaquam satisfacimus, si ab iniquitate cessamus, nisi voluptates quoque, quas dileximus, e contrario oppositis lamentis insequamur. Inquit S. Greg. M. in 3. p. pastoralis.

Obj, Homo multorum peccatorum reus nequit de omnibus dolere quia nequit omnium recordari videlicet quando diu in statu peccatorum hæsit, quorum plura per naturalem oblivionem memoriâ exciderunt. Deinde potest contingere, quod homo tantum cogitet de bonitate summâ Dei & nullatenus recordetur peccatorum, atqui talis diligendo Deum super omnia justificatur: quia Deus diligentes se diligit: & non detestatur peccata.

R. ad 1. Ad justificationem requiritur ut omnia peccata, quæ post diligentem discussionem memoriæ occurrunt formaliter & expressè detestemur ex tali motivo, quod omnibus peccatis commune est, hinc ea, quæ memoriâ exciderunt vi motivi ad ea se extendentis detestamur virtualiter. Ad 2. Diligens Deum super omnia simul virtualiter detestatur peccatum ut enim ait S. D. hic Q. 113. a. 5. ad 1. *Ad eandem virtutem pertinet prosequi unum oppositorum & refugere aliud.* Unde in tali casu sufficeret ad justificationem detestatio peccati virtualis in actu charitatis Dei super omnia inclusa.

Q U Æ S T I O IV.

*An prærequiratur actus Spei & Charitatis
& qualis?*

DICO. Oportet quod in justificatione impii sit motus arbitrii: ... quo per desiderium tendat in Dei justitiam. S. Th. hic Q. 113. a. 5. Q. Sive ad justificationem requiritur actus spei & charitatis Dei super omnia.

Probatur Conclusio 1. de spe ex illo Matth. 9. *Confide fili remittuntur tibi peccata tua* ubi Christus exigebat spem à Paralytico, ut remitterentur ipsi peccata Rom. 8. v. 24. *Spe salvi facti sumus.* Pl. 90. *Quoniam in me speravit, liberabo eum.* Et ratio est: quia Deus non concedit remissionem peccatorum, nisi volenti eamque desideranti, qui verò fiduciam non collocat in divinâ misericordiâ, per quam Deus peccata remittit, non volet aut desiderabit eandem, eò quod ipsam remissionem obtinere non confidat.

2. De charitate ex illo 1. Joannis 3. *Qui non diligit manet in morte:* neque ulli adulto dimittuntur peccata nisi cui illa absolutè displicent, atqui sine charitate peccata absolutè non displicent: sunt enim peccata

peccata absolutè & secundum se offensa Dei, offensa autem Dei intantum displicet & odio habetur in quantum placet sive diligitur ipse Deus, unde S. Th. hic Q. 113. a. 5. ad 1. *Ad eandem virtutem pertinet prosequi unum oppositorum, & refugere aliud: & ideò sicut ad charitatem pertinet diligere Deum, ita etiam detestari peccata.*

Denique ille actus charitatis debet esse talis, qui voluntatem peccandi excludat, atqui nisi diligatur Deus super omnia actus ille voluntatem peccandi non excludit, sed eandem compatitur, ut patet in peccatoribus, qui sæpè aliquo modo diligunt Deum nec tamen à peccatis desistunt, ergo actus charitatis ad justificationem disponens debet esse Dei super omnia extrà Sacramentum perfectus in Sacramento verò imperfectus sive, ut vocant, initialis: sed de his latius alibi. Modo sufficiat textus Con. Trid. sess. 6. de justif. cap. 6. exigentis actus fidei, spei & charitatis ad justificationem in Sacramento: *Credentes vera esse, qua divinitus revelata & promissa sunt atque illud imprimis à Deo justificari impium per gratiam ejus per redemptionem, qua est in Christo Jesu, & dum peccatores se esse intelligentes à divina justitia timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis justitia fontem diligere incipiunt.*

Q. An actus disponentes ad gratiam sint dispositiones tantum morales vel physicae?

R. Motus liberi arbitrii sunt dispositiones physicae ad gratiam recipiendam. Ratio est: sicut in ordine naturali natura est physicè emanativa suarum proprietatum, ita in ordine supernaturali gratia est physicè emanativa suarum proprietatum, & sicut dispositiones in ordine naturali, quæ requiruntur ad productionem

nem formæ, physicè disponunt, ità in ordine supernaturali dispositiones prærequisitæ ad productionem vel infusionem gratiæ physicè disponunt, motus enim liberi arbitrii supernaturales realiter & intrinsecè coaptant animam ad recipiendam gratiam, cum sint ejusdem ordinis & habeant intrinsecam connexionem cum gratiâ, & quidem aliqui actus virtutum solum remotè ad justificationem disponunt, aliqui proximè; remotè disponunt timor servilis, spes, fides: quia illi motus remotè disponunt, quibus homo recessum à peccato & accessum ad Deum instituit, ità tamen, ut cum illis immediatè non obtineat gratiam sanctificantem; atqui per timorem servilem, fidem & spem informem incipit peccator accedere ad Deum & recedere à peccato, & cum his actibus stat adhuc peccatum habituale, & immediatè non infunditur gratia. Ergo hi actus tantum remotè disponunt ad gratiam sanctificantem & justificationem. Proximè disponunt ad gratiam actus perfectæ contritionis vel charitatis: quia per illos actus ità receditur à peccato & homo fit acceptus apud Deum, ut immediatè acquiratur gratia: cum hi motus propter oppositionem intrinsecam, quam dicunt ad peccatum mortale, nequeant consistere cum peccato habituali.

Dices: dispositio physica debet esse in eodem subjecto cum formâ ad quam disponit, sed gratia & actus charitatis vel pœnitentiæ non sunt in eodem subjecto: cum gratia, ut vidimus, immediatè subjectetur in animâ, & actus illi sint elicti à voluntate.

R. Dispositiones & forma, ad quam disponunt, debent recipi in eodem subjecto QUOD, hoc est in eodem composito vel supposito Con. debent subjectari in eodem subjecto QUO. hoc est immediato aut in eadem potentiâ N. Patet id in naturalibus, ubi forma substantialis immediatè recipitur in solâ materiâ, dispositio-

DE REQUIS
positiones verò vel
composito,

DISPU

Quia homo ad
gratiam acquire
ntem à gratiâ sancti
ficantur merita, sicut
tatem pœnitentiæ, qua
merita: pro coronati

Q

An aliqui possunt

Suppono 1. Esse c
Opera aliquid a
u script. Sap. 5. v.

rum & 10. v. 17.

sum & ut definit

lucet: hominis ju

is non sunt etiam bon

sum iustificatum bon

sum & Jesu Christi

et, sunt, non vere

cernam, & ipsius e

cesserit, consecration

um: anathema sic

hominem mereri po

Suppono 2. Merit

etiam aliquem, cui

ultimâ debetur aliq

rectum de condigno

um de condigno est

um & valorem, &

valuationem, merc

VIII.
rdine super
oductionem
motus enim
in eadē corp
m sint ejus
ionem cum
um remota
mē; remota
ia illi mot
tum à pecc
tamen, ut
sanctifican
& spem in
& recedere
occam ha
ia, Ergo hi
sanctifican
ad gratiam
ia per illos
opus aut
um in mo
rem dicit
in pecc

dem lob
na & actus
subiecto
m in ani

omum, de
est in eo
e subiecti
co aut in es
ubi form
saria, di
posito

DE REQUISITIS AD JUSTIFICATIONEM. 719
positiones verò veluti accidentia subjectantur in toto
composito.

DISPUTATIO XXIX.

De Merito.

Quia homo adultus propriis actibus æternam glo
riam acquirere debet exhibendo Deo opera mo
ralem à gratiâ sanctificante valorem habentia, quæ vo
cantur merita, sicut econtra mala opera ob condigni
tatem pœnæ, quam adferunt peccanti vocantur de
merita; pro coronide nunc de merito agendum.

QUÆSTIO I.

An aliquis possit mereri & quidem sine gratiâ?

Suppono 1. Esse certum de fide; hominem per sua
opera aliquid apud Deum mereri posse, ut constat
ex script. Sap. 5. v. 16. *Apud Dominum est merces
eorum & 10. v. 17. Reddidit justis mercedem laborum
suorum & ut definivit Trid. sess. 6. Can. 32. Si quis
dixerit; hominis justificati bona opera ita esse dona Dei,
ut non sint etiam bona ipsius justificati merita; aut ip
sum justificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gra
tiam & Jesu Christi meritum, cujus vivum membrum
est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam
æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratiâ de
cesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmen
tum; anathema sit: ut conclusum igitur supponitur
hominem mereri posse; at videndum quomodo.*

*Suppono 2. Meritum in communi significat opus vel
actum aliquem, cui vel ex congruentiâ vel etiam ex
justitiâ debetur aliquod præmium; meritum dividitur in
meritum de condigno & meritum de congruo; meri
tum de condigno est opus, cui propter suam dignita
tem & valorem, quem habet secundum moralem
æstimationem, merces & præmium ex justitia debetur.*

Meri-